

Wyznaczenie wielkości próby badawczej oraz analiza kwotowa

Instrukcja do arkusza kalkulacyjnego „Dane o użytkownikach”

Arkusz kalkulacyjny umożliwia:

- Wyliczenie wielkości próby badawczej (kwotowej);
- Wyznaczenie ilości ankiet które należy zebrać, proporcjonalnej do liczby użytkowników w poszczególnych jednostkach składowych: bibliotece głównej, filiach, punktach bibliotecznych, itp.;
- Określenie wielkości próby badawczej wg wybranego kryterium (wiek/ status);
- Przeprowadzenie analizy kwotowej (kontrola reprezentatywności uzyskanej próby).

Budowa arkusza kalkulacyjnego „Dane o użytkownikach”:

- arkusz: Jednostki składowe biblioteki
- arkusz: Struktura wg wieku/ statusu

Wypełnianie:

- dane należy wpisywać tylko do komórek oznaczonych kolorem **żółtym**,
- w komórkach oznaczonych kolorem **niebieskim** otrzymujemy kluczowe informacje zwrotne.

1. Arkusz „Jednostki składowe biblioteki ”

Tabela 1. Liczebność próby badawczej (kwotowej)

Do komórki oznaczonej kolorem żółtym (obok przedziału, w którym mieści się populacja) należy wpisać liczbę użytkowników biblioteki (powyżej 13 lat).

Przykład: Populację liczącą 1233 użytkowników należy wpisać w komórkę B5, obok komórki określającej populację o wielkości mieszczącej się w zakresie 501-2000.

W komórce oznaczonej kolorem niebieskim zostanie **wyliczona wielkość próby badawczej**.

Tabela 2. Proporcje ankiet przeznaczonych dla biblioteki głównej i filii

W komórkach oznaczonych kolorem żółtym należy wpisać liczby użytkowników (powyżej 13 lat) zarejestrowanych/ obsługiwanych w poszczególnych jednostkach składowych biblioteki: bibliotece głównej, filiach, itp.

Wartości w komórkach „Suma” i „Populacja” muszą być równe (o błędzie informuje czerwony kolor komórki). Jeśli wartości te nie są równe, należy zweryfikować dane dotyczące liczby użytkowników w poszczególnych placówkach.

Jeżeli biblioteka nie posiada filii nie trzeba uzupełniać tej tabeli.

W wierszu zaznaczonym kolorem niebieskim „liczba ankiet do zebrania” pojawią się informacje dotyczące liczby ankiet, które powinny zostać zebrane w poszczególnych jednostkach składowych biblioteki.

2. Arkusz „Struktura wieku”

Tabela 3. Populacja - struktura wg wieku / statusu

Do komórek oznaczonych kolorem żółtym należy wprowadzić liczby użytkowników w poszczególnych przedziałach wiekowych lub o danym statusie. Wartości w komórkach „Suma” i „Populacja” muszą być równe (błąd zostanie zasygnalizowany kolorem czerwonym).

Tabela 4. Wyliczona próba badawcza - struktura wg wieku

Tabela informuje o tym ile ankiet powinno zostać zebranych w poszczególnych grupach użytkowników (wiekowych lub wg statusu).

Tabela 5. Uzyskana próba badawcza - struktura wg wieku

Do komórek oznaczonych kolorem żółtym należy wpisać liczby ankiet zebranych od użytkowników w poszczególnych grupach (wg wieku lub statusu). W komórce „Analizowane ankiety” należy wpisać liczbę wszystkich kwestionariuszy ankiet, które zostały zebrane i poddane analizie.

Analiza kwotowa

Celem analizy jest uzyskanie próby badawczej o strukturze jak najbardziej zbliżonej do struktury populacji wg danego kryterium. Jest to dążenie do zebrania próby reprezentatywnej, czyli takiej na podstawie której można wnioskować o całej populacji.

Analiza kwotowa polega na porównaniu udziałów procentowych poszczególnych grup wyodrębnionych wg wieku lub statusu w wyliczonej próbie badawczej (Tabela 4., komórki oznaczone kolorem niebieskim) z udziałami procentowymi w uzyskanej próbie (Tabela 5., komórki oznaczone kolorem niebieskim).

Jeżeli udziały % poszczególnych grup w próbie wyliczonej i próbie uzyskanej nie różnią się od siebie o więcej niż 5%, wówczas można uznać, że dana podgrupa jest dobrze reprezentowana.

W sytuacji, gdy występują różnice większe niż 5% możemy mieć do czynienia z:

- przeszacowaniem grupy – liczba zebranych ankiet jest większa niż wyliczona w próbie. Należy więc zrezygnować z określonej liczby losowo wybranych ankiet w danej grupie.
- niedoszacowaniem grupy – liczba ankiet jest mniejsza niż wyliczona w próbie. Należy więc w tej grupie zebrać brakującą liczbę ankiet. Jeżeli nie jest to możliwe zobacz: Jak przeprowadzić badania satysfakcji użytkowników biblioteki? Poradnik dla bibliotekarzy, rozdział 5.3. Dobór kwotowy.

oprac. Edyta Strzelczyk